

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Penru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Penru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INȘERTIUNILE

de 1 și 2 săptămâni: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
înșerturile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu
se acceptă.

TRIBUNA POPORULUI

UN RĂSPUNS

Domnului
George Pop de Băsești.

Am citit scrisoarea publicată în „Tribuna“ de la 10/22 Sept. a. c. la adresa grupării de la „Tribuna Poporului“ și cu regret constat, că n'am găsit în declarațiunile D-tale nici consecuență de principii, nici critică nepărtinitoare, nici franchețea cu care așteptam să te pronunți, ca bărbat independent, pentru restabilirea adevărului.

În introducerea D-ta îți exprimi mirarea cum vine „Tribuna Poporului“ să-ți ceară intervenție, să pui „frâu“ atacurilor „Tribunei“.

„Tribuna Poporului“ însă n'a cerut și nu cere pentru sine nici un fel de intervenție, căci atacurile „Tribunei“ noue nu ni-au făcut și nu ne poate face rău, dar' un rău imens a făcut și continuă a-l face cauzei naționale. De aceea am apelat la sentimentele D-tale românești să interviți pe lângă redacția numitului ziar, ca să-și pună straja gurei sale.

Ne reproșezi că ai intervenit cu privilegiul congresului electoral din Sibiu, dar' noi am frânt armistițiul. Să restabilim faptele și cetitorii să judece.

Cu privilegiul alegerii de metropolit, D-ta bade George și cu dl Dr. Mihali 'ni-ați făcut plăcerea să veniți la noi: Dr. N. Oncu, M. Veliciu, George Popovici (protopop) Romul Ciorgariu, Ioan Russu Șirianu și subsemnatul în hotelul „Împăratul Romanilor“.

După lungi discuțiuni, am căzut de acord și am hotărât ca d'aci încolo cele două foi („Tribuna“ și „Tribuna Poporului“) să nu se mai atace între dênsele. Ați luat angajamentul să interveniți pe lângă „Tribuna“. A doua zi însă „Tribuna“ a scris cele mai insolente insinuări la adresa mea. Dacă „Tribuna“ înregistrează cum scrii D-Ta!) pur și simplu faptul că „dl Mangra a propus pe părintele Goldiș ca membru în una din cele mai de frunte comisuni ale congresului“, noi nu eram să ne supărăm și să tratăm pe cei dela organul sibian așa cum se tratează oamenii cari nu-și țin cuvântul.

În fond D-Ta, bade George, te declarî solidar cu atitudinea „Tribunei“ față cu alegerea de episcop a Pr. S. Sale Iosif Goldiș, și încerci a o justifica chiar, susținând fără temei, că noi l'am fi declarat pe Pr. S. Sa de program politic al „Tribunei Poporului“.

Se vede că D-Ta 'ți-a format părerea numai din scrisele ziarului „Tribuna“ fără a fi citit „Tribuna“ Poporului“. Apoi, lucru dela sine înțeles, în chipul acesta nu poți procedea ca un judecător drept față cu noi.

În „Tribuna Poporului“ s'a zis: „Părintele Goldiș a făcut propagandă pentru o alianță frățescă între popo-

rul maghiar și român“... „Ridicat în scaunul episcopesc dela Arad (Pr. S. Sa) așa-dar' înseamnă nu numai un program politic bine pronunțat, ci și un program cunoscut și recunoscut atât de Români cât și de Maghiari.“

Un program de acțiune pentru „apropierea“ sau „alianța frățescă“ între Maghiari și Români, nu se exclude nicăiri în programul național. Ear' părintele Goldiș, precum am zis și altă-dată, nu e episcopul unei biserici absolutiste, unde auctoritatea bisericească se reasumă în auctoritatea episcopului, ci este episcopul unei biserici ortodoxe, care, pe lângă că e națională, mai e totodată și constituțională, unde auctoritatea episcopului este conciliară, și el nu e decât organul prin care răsună vocea obștei bisericești.

Eu nu pot recunoaște și nu va recunoaște nimenea dlui Dr. Rațiu ori ziarului său, dar' nici întreg comitetului național dreptul suveran de a regulamenta un sinod eparchial, reprezentanța națională-bisericească a clerului și poporului, care prin alegere liberă, în mod legal și constituțional, a pus în capul diecesei Aradului pe Pr. S. Sa episcopul Iosif Goldiș. Căci este lucru știut, că nu „Tribuna Poporului“ l'a ales episcop, ci sinodul eparchial, a cărui părere și judecată competentă în afaceri publice, va admite și dl Dr. Rațiu, apasă barem cât părerea și judecata comitetului presidat de d-sa.

D-ta, badeo George, ne faci imputare că noi am „micșora solidaritatea națională prin propagarea activității și abandonarea pasivității“ fără să te gândești că D-ta precum am arătat în „Tribuna Poporului“ și mai înainte în „Revista Oraștiei“ ai fost cel dintâlu care ai venit cu propunerea formulată la congresul naționalităților în Budapesta, ca să luăm un punct oșebit în programul comun pentru pășirea în activitate și participarea la alegerile parlamentare alături cu partidul popular. Dacă regretatul profesor Alexandru Roman ar fi în viață, el ar putea să mărturisească, căci lucrul s'a petrecut în prezența lui, la locuința D-Tale în hotelul Hungaria.

Afirmațiunea că am propaga activitatea în dauna sodarității este greșită și tendențioasă, căci noi discutăm chestiunea activității și pasivității tocmai pentru-ca prin lămurirea și apropierea ideilor să ajungem la o adevărată solidaritate în atitudinea ce trebuie s'o luăm față cu proximele alegeri parlamentare, căci și mai pe urmă, pasivitatea nu este înarticulată în programul național.

Faptul că D-Ta, badeo George, primești de present vederile d-lui Al. Mocsonyi în cauza națională este o dovadă palpabilă de insuficiența comitetului D-voastre, și ori cât de mult te-ai solidarisa cu dl Dr. Rațiu, „presidentul“ comitetului, declar, noi nu avem încredere și nu ne putem solidarisa cu un comitet, care nu are vederi proprii în chestiunea națională politică, ci silit este a recurge la sfatul altora pentru a primi vederile lor.

Dacă D-Ta condamnă atacurile făcute la adresa „presidentului“ Dr. Rațiu, noi încă condamnă și vom condamna cu toată energia tirania auctorității, care sub firmă de „comitet“ vrea să suprimă ori-ce inițiativă și încercare ce s'ar face, în afară de „cercurile presidențiale“, pentru pornirea unei acțiuni politice reclamată de interesele poporului român.

* * *

La anul 1894, după adunarea națională dela Sibiu, mi-am exprimat părerea relativ la situațiunea partidului național într'o serie de articoli publicați în „Tribuna“ de atunci, în care ziceam: „După mine ar fi o greșală politică, dacă am face dreptul de existență și activitatea partidului național pendente dela forma reprezentativă, căci acel sistem de guvernare care ni-a făcut imposibilă lupta legală și constituțională în parlament, va găsi destule mijloace ca să o facă imposibilă și în afară de parlament“.

Astăzi, după patru ani de experiență, am noue motive și mai plausibile pe lângă susținerea părerii mele, căci dacă forța majoră a puterii de stat a creat o situație de ex-lex partidului național, cum zici D-Ta, badeo George, apoi stările desolate în sinul partidului le-au creat numai lipsa de tact și procedurile arbitrare ale „presidentului“.

Organul dlui Mocsonyi, „Dreptatea“, în nrul său 253 din 1895 scria:

„Ca partid român-național, cum eram, suntem de fapt disolvați; comitetul nostru național ca atare cu aceleași misiuni și cu aceeași autoritate nu mai există; de convocarea unei conferențe generale electorale nu mai poate fi nici vorba. Organizare generală a partidului nu mai există aievea, ci numai în închipuire. Enducători? Frumos nume, falnic nume! Cei-ce îl poartă au tot dreptul de-a se mândri cu el. Dar' cine li-l'a dat? Cum și când li-s'a dat acest nume? Nu-i știm cine sunt ei, ce sunt ei. Cine i-a recunoscut de atari?... Recunoaștem că am avut delegați la recunoscutele conferențe din Sibiu, recunoaștem, că adunarea generală avea un „comitet“ ales din sinul său, care „conducea“. Dar' aceste corporațiuni azi au încetat a mai exista de fapt și în mod legal. Cei-ce „conduceau“ în calitate de „comitet“, nici nu au fost nici nu pot fi conducători ai națiunei.“

Ei bine, în fața acestor constatări cum pretindeți dela noi să vă respectăm ca pe „reprezentanții organizațiunei noastre politice, ca pe încredințații partidului național“? Dregeți, ce ați stricat.

Respectați întâiu drepturile fiecărui membru al comitetului ales de conferința națională, restabiliți înțelegerea și armonia în sinul partidului; noi dorim unirea și închegarea forțelor.

V. Mangra.

Macchiavellisme Wlassics-iane. Într'un contract încheiat între administrațiunea școalelor confesionale de pe sălaşurile (tanya) Seghedinului și orașul, obvine și următoarea frază:

„În cazul, dacă cu prilegiul regulării în toată țara a afacerii învățămîntului popular de stat (az állami népoktatás ügye orszagos rendezése alkalmával) școalele populare elementare ar trece în chiverniseala statului“...

Indemnat de comentariul făcut de „Alkotmány“ asupra acestei fraze, deputatul partidului popular, Mócsy, dă în aceeași foaie (Nr. dela 4 Oct.) explicații asupra interpelărilor sale din dietă adresate în această afacere (statificarea școalelor), precum și a convorbirilor mai dese ce le-a avut cu ministrul Wlassics tot în aceeași cauză. Din toate ar reesi, și deputatul susnumit chiar e convins, că Wlassics nu plănuiește statificarea școalelor.

Mócsy a întrebat încă odată pe ministrul de culte: ce planuri țese cu școalele populare, și eacă ce prezicere enigmatico-acchiavelistică a scos din gura lui Wlassics:

„Pe baza chiar a informațiilor primite de la dl ministru, pot declara, că dl ministru nu plănuiește așa ceva; cu toate acestea ține că e bine a introduce în contract asemenea amănunt, față cu eventualitățile viitorului“.

Eată modul de a vorbi al unui iezuit păgăno-ovreiesc.

Sinodul archidieceșan gr.-cat. convocat la Blaj.

I. P. S. Sa arhiepiscopul și metropolitul Dr. Victor Mihályi, prin cercularul său de data 15/27 Septembrie, convoacă la Blaj un sinod archidieceșan, compus din sinul clerului din archidieceșan gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, pe ziua de 22 Noembrie st. n. a. c.

Partea primă a cercularului sună:

„Acuși se implinesc 200 de ani, de când părinții noștri, sub înțeleapta ocărmaire a nemuritorului metropolit Atanasiu I, s'au unit cu sfânta biserică catolică romană. Se cuvine, ca acum, când pășim în ultimul an al centenarului al doilea dela săvârșirea sfintei uniri, acest act de cel mai mare moment în viața noastră bisericească și culturală să 'i serbăm cu demnitatea cuvenită, întru cât ne permit împrejurările actuale. Ca introducerea la serbările ducentenarului sfintei uniri, am aflat în Domnul celebrarea sinodului archidieceșan, ca împreună sfatuindu-ne cu venerabilul cler archidieceșan, să aflăm mijloacele și căile cele mai oportune, pentru ca biserică noastră, sub scutul providenței dumnezeiești, și pe venitor cu succes și cu fruct să-și implinescă misiunea sa salutară în mijlocul poporului nostru, conducându-l la adevărata prosperare temporală și mai virtuoasă la limanul fericirii de veci.“

Pe lângă aceasta, precum cunoscut este venerabilului cler, sunt și alte chestiuni de mare importanță, a căror rezolvare în conțelegere cu Venerabilul cler archidieceșan, nu suferă amănare. Așa în sensul §-lui 3 din statutele fondului Vancean pentru ajutorarea preoților deficienți ai archidieceșei, avem să determinăm pe o nouă perioadă de ani taxele solvînde la acest fond, și eventual să deschidem și alte isvoare spre augmentarea și asigurarea acestui fond și pentru cazul, când ar fi mai mare, decât în prezent, numărul preoților deficienți, fără-ca să fim siliți a reduce cuota de care se bucurau ei.“

„Mai departe ameliorarea stării materiale a clerului de asemenea este o chestiune, a cărei urgentă rezolvire este

cu insistență reclamată din toate părțile; se cade însă, ca Venerabilul cler, ca cel mai de aproape interesat, să cerce spre rezolvirea chestiunii o modalitate compatibilă cu demnitatea statului preotesc și interesele sfintei noastre biserici.

„Nu poate rămâne clerul nostru diferent și fără a-și da cuvântul nici în chestiunea autonomiei bisericii catolice din Ungaria, organizarea căreia chiar acum se pertractează de către factorii competenți.

„Nu insistăm a mai enumera și alte chestiuni grave și de mare importanță pentru promovarea intereselor noastre bisericesti-scolastice și prosperarea vieții religioase morale a poporului nostru, deoarece veneratul cler le cunoaște destul de bine, și va avea ocaziune să se pronunțe asupra lor atât în sinoadele districtuale protopopești, cât și în sinodul arhidiececesal gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, pe care prin literele prezente îl convocăm la reședința noastră arhidiececesală din Blaj pe ziua de 22/10 Noemvrie 1899. care zi cade pe Miercuria din XXIII săptămână după Rosaliu.

„Suntem adânc convingeți, că prin convocarea acestui sinod arhidiececesal, în linia dorinței ferbinte a clerului și poporului nostru credincios, chiar de aceea nu ne îndoiim, că toți cei îndreptățiți și îndatorați, se vor înfăptui și vor participa la lucrările sinodului, spre ce prin aceste litere îi învițăm și frățeste-i rugăm.”

A doua parte a circularului privește lucruri de natură administrativă. Li-se impune apoi oficiilor protopresbiterale, ca să convoace, în fiecare district, sinoade protopopești, în care clerul din tractul respectiv să-și aleagă din stinul său câte un reprezentant, care să ia parte, împreună cu protopopul, la sinodul arhidiececesal. Pentru statorirea definitivă a programului cu obiectele de tractat în sinodul convocat, protopopii din arhidieceasă sunt provocați, ca până în ziua de 10 Noemvrie st. n. să prezente fiecare câte un raport amănunțit despre starea financiară și materială, cum și despre starea vieții religioase-morale și culturale etc. în cursul anului 1898, din fiecare protopopiat al arhidiececesal.

Inmormântarea lui D. I. Manole

S'a săvârșit Luni, 9 Octomvrie, după amiază. Reproducem după „Gaz. Tr.” următorul raport:

A luat parte lume multă, asistând la ea corporativ: Eforia școalelor, corpul profesoral și învățătoresc, precum și întreaga tinerețea dela școalele noastre centrale. Dintre autoritățile locale am văzut pe d-nul vice-span al comitatului Dr. Ieckel, pe dl primar Hiemesch, etc. Cortegiul funebru a

pornit dela locuința răposatului, mergând în frunte tinerețea școlară cu corpul profesoral și învățătoresc, preoții fungenți apoi un car încărcat cu cununi de flori. După el carul mortuar tras de șese cai, însoțit de-a dreapta și de-a stânga de 12 fruntași din societatea română brașoveană; după care veniau membrii familiei și în fine un numeros public, bărbați și dame, în fine urma un lung șir de trăsuri. Ajuns în piața cosciugul a fost luat și dus în noua biserică din cetate, unde s'a oficiat prohodul prin d-nii protopopii I. Petric și V. Voina, preotul V. Saftu și diaconul Prișcu. Cântările au fost executate de corul Reuniunii de cântări sub conducerea d-lui profesor P. Dima.

În biserică s'au ținut două discursuri funebre: cel dintâiu din partea d-lui protopop V. Voina, care în cu înțelepciune a arătat meritele distinse, ce și-l-a câștigat răposatul pentru parochia română din cetate, pentru școalele românești din loc, apoi în mijlocul concetățenilor și al conaționaliilor săi, desfășurând multă dragoste și mult zel pentru înaintarea intereselor școlare, bisericesti, culturale naționale și economice-comerciale ale poporului său, pe care i-a iubit și al cărui fiu credincios a fost. În biografia, ce i-a făcut-o, a descris cu cele mai vii culori frumoasele însușiri ale spiritului și ale inimii lui Diamandi Manole. După discursul părintelui Voina a vorbit dl profesor V. Goldiș, accentuând pe lângă meritul cel mare al lui Diamandi Manole de a fi contribuit în primul rînd la realizarea dorinței generale de a avea România o biserică în cetate, și activitatea sa pe terenul mai extins al vieții naționale românești. După terminarea prohodului, cortegiul a pornit mai departe spre cimiterul din Groaveri, unde osîmintele răposatului au fost depuse în mormântul familiar.

Dela

Congresul Orientaliștilor.

Joi în 5 Oct., la ora 3 d. a., în secția a doua a congresului, secția de geografie și etnografie, dl Urechia a citit un memoriu, în care face istoricul hărților etnografice de la începutul secolului și până azi pentru Europa în general și pentru Orient în special.

Dl Urechia în acest memoriu a dovedit erorile acestor lucrări și în special ale celor ungurești, cari falsifică în interes de

șovinism adevărată situațiune etnică a Orientului Europei.

D-sa propune facerea hărții etnografice a Orientului Europei, sub controlul congresului, care va înscrise în programul său noii viitoare și chestia următoare: Care e planul și cel mai bun procedeu spre a obține o hartă definitivă, etnografică a Europei, fără ca această lucrare să fie influențată de politica dominantă în anumite țări cu diferite limbi?

Dl Urechia a prezentat apoi o serie de hărți originale, arătând locurile unde se află Românii.

Propunerea lui Urechia a fost primită în unanimitate și chiar și de reprezentantul guvernului unguresc.

Profesorul Hermann, care felicită pe Urechia, a propus ca premiu o medalie de aur și 500 lei aceluia, care va prezenta cel mai bun memoriu pentru facerea unei hărți etnografice exacte a Orientului european.

Profesorul italian Baldacci, vorbind despre Românii și Albanezii din Macedonia și spunând câte-va neexactități precum: că există nelămuriri între Albanezii din cauza deosebirii lor de religioasă și că Românii din Macedonia sunt numai 350.000, Urechia a protestat zicând, că Albanezii trăiesc bine între ei și dovadă de aceasta e prezența la congres a reprezentantului comitetului executiv albanez, care deși e Turc, totuși reprezintă și pe creștinii.

În privința chestiunii macedonene a luat cuvântul Milescu, reprezentantul societății macedonene, care spune, că populația macedonenilor e de un milion.

Milescu își rezervă dreptul de a demonstra aceasta într-o conferință specială.

Ziua aceasta a fost un adevărat triumf pentru Români.

Ziarul „Fanfulla” publică un foarte important articol, sub titlul: Cuvântul Românii.

În acest articol, semnat Benedetto de Lucca, un stimat publicist, care a vizitat anul trecut România, el vorbește de discursul pronunțat ieri de dl Urechia la inaugurarea congresului și cu cel mai mare entuziasm de poporul român.

Congresul se împarte în următoarele secțiuni:

1 a, „limbistica”; a 2-a, „geografia și Orientul”; a 3-a, „Istoria, religioasă și mitologia”; a 4-a, „China, Coreea și Japonia”; a 5-a, „Birmania și Madagascar”; a 6-a, „Iran”; a 7-a, „Asia-centrală”; a 8-a, „Limbile ebraice”; a 9-a, „Limbile africane”; a 10-a, „Limbile grecească și orien-

tale”; a 11-a, „Limbile de origine americană”.

În a doua secție, aceea a geografiei și a etnografiei, e proclamat președinte dl Urechia și în a unsprezecea, Grecia și Orientul, e președinte dl Grigorie Toculescu.

Din douăsprezece secțiuni să se proclame două președinți români, e un lucru, care face onoare României.

După proclamarea secțiilor, contele De Gubernatis citește următoarea telegramă sosită dela Archiducele Rainer al Austriei, care e patron onorific al Congresului:

„În momentul, în care sub auspiciile Majestății Sale Regale Italiei, Congresul orientaliștilor își deschide ședințele, sunt fericit de a trimite d-v., d-le contele și ilustriilor învățați care vă înconjoară, cordialele mele salutări, reînnoind urările pentru succesul operei dvoastre.”

Contele De Gubernatis a rugat pe Baccelli, ministrul de instrucțiune italian, de a trimis regelui expresiunea sentimentelor respectuoase ale congresiștilor. Baccelli a trimis regelui o telegramă și a primit următorul răspuns:

„Foarte viu mișcat de sentimentele adresate mie de congresul orientaliștilor, exprim viile mele mulțumiri.

„Vă mulțumesc de asemenea pentru misiunea împlinită. — Umberto.”

A sosit la Roma senatorul Ascoli, care e președintele de onoare al Congresului. El va prezida ședința de mâine în secția unită a Congresului.

În ziua de 12 Octomvrie st. n. congresiștii trebuiau să facă o excursie la Palestina, localitate celebră pentru templul său dedicat zeiței „Norocului”.

S'a renunțat însă la această excursiune din cauza prea marelui distanțe și a greutateii de transport.

În aceea zi în schimb va avea loc o plăcută excursie arheologică la Forul roman și la Palatino.

Între ruinele palatului împăratului roman, Septimiu Sever, va fi servit un lunch.

În secția musulmană, dl Urechia a făcut o foarte frumoasă expunere de manuscrise arabe, persiane, turcești luate din biblioteca Atheneului din București, care manuscrise sunt mult admirate de congresiști.

La secția a doua, Geografia și etnografia Orientului, sub președinția d-lui Urechia, a citit comunicarea părintelui Tondini, prin care acesta își exprimă dorința pentru unificarea calendarului și în favoarea meridianului, care trece prin Ierusalim

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Lina.

O chema Lina.

Era o fată săracă.

O văzui prima-dată la o moșie a tatălui meu, unde petrecusem câte-va luni, ca să mă recreez.

Mi-aduc aminte, că am eșit la câmp afară, ca să supraveghez lucrătorii, cari scoteau crumpene și acolo am văzut-o. Nu v'o pot descrie. Era o frumusețe, cum nu mai văzusem.

Imbrăcată într-o ție murdară, trăia după sine niște cisme de o mărime fenomenală, și ce mi-se părea mai curios, era cam trecut.

A isprăvit pe rîndul ei cu scosul, și se întoarse să înceapă altul. Își ridică pleoapele, pare-că obosite de căldură și se uita gânditoare la mine. Ce ochi mari! Căldura o făcu să-și tragă cismele din picioare. Ce piciorușe! Pare-că erau tăiate din fildes. Mă uitam la ceialaltii lucrători. Toți cu niște mutre zmede și bambe, numai ea se părea o roșă crescută n bălării.

De câte-ori se uita la mine, mă săgeta. Avea o privire adâncă.

Oare și ea să fie din acești oameni? Ce mișcări grațioase, ce trup mlădiu! Pare-că-i trestie! M'am tras la umbră unei sălcii și așteptam prilegiul de-a o pute agrăi. Se întoarse să înceapă un rînd nou.

— Auzi dragă, vino puțin să te trimet unde-va.

Își aruncă sapă și veni către mine. Nu-i putui înfrunța privirea.

— Să te duci până acasă și — să-mi aduci un pachet de lemnușe.

Când se întoarse, lucrătorii erau departe înainte, eram deci ferit de a ne pute cleveti.

— Cum te cheamă, dragă?

— Lina! fu scurtul răspuns.

— De unde ești?

— De ici de unde-i D-nul.

— Așa? A cui?

— Sunt orfană.

— De tot?

— Da!

— Ai avere?

— Am! Iacă! Și-și arătă palmile scortite de coada sapei.

— Unde locuiești?

— La o mătușă în sat, o femeie bătrână și neputincioasă, care și ea azi mâne va închide ochii.

O priviți mai de aproape.

— Sezi, dragă, că te vei fi ostenit; — vină și te pune aici la umbră.

Se făcu roșie ca focul.

— Mulțămim, Măria-Ta, dar' trebuie să-mi duc rîndul.

Și se duse. Văzui cum își ia cioboatele diforme subsuoară și grăbește către mulțime. Pare-că mi-a dus inima cu sine! Doamne! ce n'aș da să-mi fie urșita legată de o astfel de ființă!!

Ah! vieța asta! vieța asta! Câți nu au vrut să-și destrame tainele ei și ce neputincioși s'au dovedit față cu suveranul mers!...

Am rămas o lună la moșie. În toată ziua o vedeam și o îndrăgisem, dar' la nebulnic.

Într-o zi mă hotărîm, să mă descopăr și să o înduplec, dacă altcum nu se poate, să fugim, ca nime să nu ne mai știe de nume.

Era într-o zi de Sâmbătă; mătușă-sa era rău bolnavă. O aflai în grădină.

— Ah! cum ai ajuns aici? zise spărită.

— Trebuie să-ți spun, nu mai pot țâșni, te iubesc fără seamăn.

— Și ce voiești cu mine?

— Voiesc să fiu lângă tine, un ceas, numai unul, să-ți simt căldura bății ale inimii, să-ți sărut necazurile de pe ochi și apoi — să mor. Vino!!

O prinsei de mijloc.

Începu să plângă.

— De ce plângi? spune! Te îndoiști doară de iubirea mea, sau cugeți că am pândit ocaziunea, ca să-ți pătez vieța și să-ți stric viitorul? Sunt bogat, și dacă nu s'ar pute să-mi fi altcum neavastă, voi să abdic de toate, să fiu sărac ca tine, dar' voiesc fericire, te voiesc pe tine.

— Măria-Ta cerci marea cu degetul. Nu-ți prinde mintea cu o fată săracă, că nu știi ce-i a fi sărac. Mi-aduc aminte, imi vorbia mama — Linașo dragă, ai de grije că nu știi ce blăstăm e frumusețea la o fată săracă. Toată lumea tot la ea caută. — Et! și banul bogatului e mai primejdios ca doina voinicului. D-ta ești bogat și ești stăpân, poți face cu mine ce vrei, dar' adă-

și propune de a se trimite o telegramă de mulțumire Țarului, pentru că, după câte se spun în ziare, Rusia ar fi aprobat unificarea începând de la anul viitor.

Atunci dl Urechia spune, că aceasta, nefiind încă sigur, ar fi mai bine a se aștepta până când va fi un fapt împlinit. Dl Urechia spune, că România a adoptat deja calendarul Gregorian la postă și telegramă, la calea ferată și la diferite ministere.

Apoi dl Barada vorbește despre Românii din Istria și zice, că ei erau zece mii, iar acum sunt 5000 și trăiesc în cea mai mare miserie, fără școli. Dieta a aprobat de mulți ani fondarea unei școli române, dar' nu s'a făcut nimic. El adaugă, că trimițându-se acolo preoți italieni în loc de croați, Italia ar pute să-și atragă simpatia acelei populații. Dl Barada exprimă dorința, ca guvernul român și Românii să vie în ajutorul lor.

Preotul albanez Bernardo, din Bilotta (Italia) propune înființarea unei catrede de limba albaneză la Universitate.

Dl Urechia spriginesc această propunere și își exprimă dorința pentru înființarea și a unei catrede de limba română.

Lorechnio cere totuși, ca guvernul italian să dea un ajutor bănesc pentru tipărirea dicționarului italiano-albanez, căci cele 2 sute mii de Albanezi, care locuiesc în Italia, n'au mijloace.

NOUTAȚI

Arad, 11 Octomvrie 1899.

Majestatea Sa în Budapesta. Precum spun foile maghiare, Majestatea Sa Monarhul va veni în 15 l. c. n. la Budapesta, unde va petrece mai multe zile, având în aceeași zi să asiste și la sfințirea bisericii carmelitilor de acolo.

Un nou archiduce. Archiducesa Maria Valeria, soția archiducelui Francisc Salvator, a născut ieri după amiază un prințisor, care e al 5-lea copil al archiducesei dela căsătoria sa din 1890 cu numitul archiduce.

Pentru masa studenților români din Brașov a contribuit dl

aminte, că este un D-zeu în ceriu, care vede în inima oamenilor...

Am venit acasă.

M'am lăsat pe pat și am plâns ca un copil.

M'am dus la tată-meu și i-am spus.

— Voiesc să iau fetița aceea săracă de soție și o voi lua măcar de m'at scoate din moșie.

Nu răspunde nimic, dar vîzui cu n'își ascunde un zimbet ironic.

M'am întors la moșie cu gândul să mă însor, de ar trebui să plec în lume. Dar nu o mai aflat. Mătușă-sa a murit, iar ea s'a dus, unde — până astăzi nu știu. O am căutat mult, dar pare că a intrat în pămînt. Nu o am uitat și nici că o voi uita vreodată.

A fost o închipuire ușcă, care a trecut și-a trebuit să treacă, pentru-că a fost legată de o fată săracă, care nu avea avere dar avea o inimă îngerească, un suflet de copil. Dar ce sunt acestea pentru o fată săracă?

„Nu cerca decît marea cu degotul!“
Lulu.

prof. gimn, D. Făgărășianu, în loc de a-și serba ziua onomastică din 3/15 Octomvrie a. c.: fl. 10, ear pentru fondul școlarilor săraci și bolnavi: fl. 5. — În loc de cununii vremelnice pe sicriul mult regretatului Diamandi I. Manole, au contribuit pentru masa studenților d-nii: Virgil Onișiu, directorul gimn. și Dr. Valeriu Branișce, directorul ziarului „Patria“, câte 10 fl. Administrația fondurilor amintite își exprimă mulțămite sa pentru frumoasele daruri.

Ninsoare și frig. Timpul s'a răcit de câteva zile foarte mult și în părțile noastre, și peste zi razele soarelui departat sunt cu drag și plăcut primite, chiar și în paltonul de iarnă. În multe birouri și restaurante forul bubuie în sobe. — În ținuturile Sibiului, dar' mai ales în comitatele din Ungaria-nordică, a nins și ninge încă; mai cu seamă munții au îmbrăcat deja cojocul de iarnă.

Un nou arunc de dare. Cu începere din 1 a Ianuarie viitor o nouă dare intră în vigoare pentru toți contribuabilii din țeară, sub titlul arunc pentru îngrijirea bolnavilor. Dela anul nou anume statul va purta grije de săracii țării în diferite spitale, și astfel comunele în viitor vor fi scutite de cheltuielile avute până acum în această privință. În schimb însă vor plăti un nou arunc de dare, care în Arad va fi de 8% după darea directă.

Viriliștii români și comit. Brașov. În lista viriliștilor pe anul 1900 ai comitatului Brașov sunt susceptuți următorii Români: George B. Popp, comerciant (1133 fl. 16 cr.), Nicolau Eremia, proprietar de case (1021 fl. 85 cr.), George Eremia, antreprenor (995 fl. 48 cr.), Simion Damian, avocat (806 fl. 66 cr.), Iosif Pușcariu, avocat (782 fl. 68 cr.), Petru Nemeș, not. public (748 fl.), Ioan Dușoiu, comerciant (685 fl. 34 cr.), Dr. Aurel Murășan (677 fl. 36 cr.), ear' suplenți: Vasilie Popovici, mésar (437 fl. 72 cr.) și Ioan Săbădeanu, comerciant (395 fl. 90 cr.). Lista definitivă se va statori numai în ședința din 16 Octomvrie a comisiei de verificare.

Mișcarea populației. Monitorul oficiului statistic central arată, că luna trecută în Ungaria s'au născut 65.892 copii, dintre cari 1254 s'au născut morți. Mai arată apoi, că au murit 22.099 copii sub șapte ani și 17.149 mai bătrâni de șapte ani. Astfel numărul celor morți este: 39.248, ear' sporul natural al populației de 25.300. Raportul casurilor de naștere mai mare a fost în ținutul dincoace de Tisa, și dintre comitate mai mare se arată acest raport în comitatul Aradului, unde majoritatea preponderantă a populației o formează Românii.

Guvernorul Basarabiei în România. Noul guvernor al Basarabiei, prințul M. Cantacuzino, însoțit de generalul Alexici, șeful gendarmeriei din Basarabia, de un colonel și de mai mulți căpitani, a fost Vineri în România, vizitând porturile și orașele Galați și Brăila. Prințul Cantacuzino a fost încântat de cele văzute și în mai multe rînduri și-a exprimat bucuria sa de progresele pe cari le a fă-ut România.

Si Cârțan la Roma. Acum, că e vorba de încununarea prin Români a statuei Divului Traian și de al XII-lea congres al orientaliștilor la Roma, era peste puțină,

ca interesantul cioban Cârțan să nu-și lase oile pe „câteva zile“ și să pornească earășii la drum, drum „scurt“ pentru dînsul. În 5 Octomvrie n. a sosit și el la Mama Roma, ca s'o mai vadă odată împreună cu statua lui Traian, mai ales acum, încoronată de Români.

Gyulai Pál și tinerime maghiară. Vestitul scriitor maghiar și profesor de literatura maghiară la Universitatea din Budapesta, academicianul mult apreciat, Gyulai Pál, a păt-o cu „floarea“ națiunii sale, chiar acum la adânc bătrânețe. Pentru „grășenia“, că în societatea „Kisfaludy“ a vorbit contra participării în ziua de jale la Arad, tinerimea universitară maghiară cu sutele năvălește și demonstrează în contralul, insultându-l cum rar s'a mai văzut. A trebuit, ieri după amiază, ca să intervină Rectorul însuși, care numai cu mare greutate a putut să impedece, pentru astădată, demonstrațiunile, cari amenințau să degenereze poate chiar în acie brutale față cu bătrânul profesor. — Continuă, va să zică, tot mai departe a se arăta fructele șovinismului, care de mult deja l'au introdus profesorii însuși până și în sanctuarul școlii maghiare!

Nenorocire la tron. Din Alba-regală se telegrafează, că trenul de persoane, ce eri la amiază venia de către Comorn, lângă Alba regală a derailat astfel, că șapte vagoane de persoane s'au prăbușit în adâncime, zdrobindu-se cu desăvîrșire. Șeptesprezece persoane au fost foarte grav rănite. La vestea despre catastrofa, mai mulți medici din oraș au alergat în ajutorul nenorociților, dintre cari cei mai greu răniți au fost imediat transportați în spitalul orașului.

Un prinț francez în armata rusească. Se vestește din St-Petersburg, că Țarul Rusiei a primit în armata rusească pe tinerul principe Ioan de Orleans, care și-a isprăvit studiile în academia militară daneză.

ULTIME ȘTIRI

Situația în Austria.

Viena, 10 Octomvrie.

În numărul de azi „Wiener Zeitung“ publică următorul autograf al Majestații Sale Monarhului:

„Iubite conte Clary! Mă ved în demnat, ca să dispun închiderea sesiunii a 15-a a Reichsrath-ului. — Viena, 8 Octomvrie 1899. Francisc Iosif, m. p. Clary, m. p.“

Viena, 10 Octomvrie.

Partidele germane sunt hotărîte, că numai așa vor îngădui în Reichsrath alegerea delegațiunii austriace, dacă guvernul va restringe la un cadru mai îngust competența §-lui 14 al constituției.

Contele Clary a conferat azi cu maril proprietar Grabmayer și contele Stiirk, precum și cu primarul Vienei, Dr. Lueger.

În numărul seu de seara „Vaterland“ scrie un prim-articol, din care reiese, că imediat după deschiderea noiei sesiunii a Reichsrath-ului se vor porni negocierii între partide pentru formarea noiei majorități parlamentare. Tot din articolul numitel foi transpiră, că partidul catolic-poporal și Polonii nu vor rămâne în majoritatea parlamentului.

Parlamentul italian.

Roma, 10 Octomvrie.

În 14 sau 15 l. c. n. se va întruni parlamentul italian, care va fi deschis de însuși Regele Umberto, prin mesagiu de tron.

În fața actualelor raporturi politice și parlamentare, mesagiul de tron i-se atribue de pe acum încă, mare importanță. — La postul de president al parlamentului guvernul încă nu și-a ales candidatul seu; opoziția însă are să spriginească din a sa parte pe candidatul seu Zanardelli.

CĂLINDARUL NOSTRU

pe anul visect 1900

ca prim călindar seos în tipografia noastră, a apărut tocmai acum, cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați a se adresa la administrația „Tribunei Poporului“.

La comande mai mari de 10 exemplare dăm 20% rabat.

Administrația
„Tribunei Poporului“

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 8 Octomvrie.

	Arad:	B. Pesta:
Grâu Aprilie fl.	7.60—7.85 fl.	8.72—8.74
slab	7.50—7.70	8.30—8.38
Cucuruz vechiu	4.80—5.	5.05—5.25
nou	3.70—3.80	5.10—5.14
Orz vechiu	5.30—5.40	5.90—7.—
nou	4.80—5.—	6.——6.10
Secară Apr.		6.60—7.07
pe Oct.	5.80—5.90	6.66—7.10
Ovăs Apr.	4.40—4.50	5.35—5.45
Oct.	—	5.——5.02

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-monetă română	Cump. fl. 9-48	vând	9.52
Lire turcești	—	—	—
Imperial (15 R. aur)	18.90	19.—	—
Ruble rusești 100 a	126.—	127.—	—
Galbeni	5.58	5.63	—
Napoleon-d'or	9.48	9.55	—
100 Marce germane	58.50	58.95	—
Livre sterling	11.90	12.50	—

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:	bătrâni 320—380 kg.	40—42.	cr. p. kg.
tineri	320—390	44—44.5	„
„	250—390	44—45	„
„ până	250	45—46	„
mijlocie	240—260	47.5—48	„
Din Sârbia	„	44.——46	„

Pei lucrate:

prima Einsatz-Terzen	10—13 Kl fl.	137.—140
„	14—20	143.—148
„ Zweisatz	20—22	133.—135
„ Dreisatz	22—24	140.—142
„	25—26	143.—145
„	26—30	145.—146
de bivoli	28—32	142.—144

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Redactor responsabil Ioan Rusa Șirlianu

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu potretu autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țigănilor, cu potretu autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. V. Hodoș, Căntece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătănăști, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.

Nr. 15—17. Iosif Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Bănățului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Răsboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.* Direcția.

Nonă carte de școală. A apărut tocmai zilele acestea „Geografia pentru școlile populare“, întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, partea primă (pentru clasele III și IV), de Vasile Goldiș, profesor gimnazial, în editura Librăriei Ciurcu în Brașov. Prețul: 35 cr.

Acest nou manual de geografie al dlui profesor Goldiș, în forma cum se prezintă, este cât se poate de potrivit pentru cele două clase (III și IV) ale școlii populare. Împărțirea practică a capitolelor, urmate, fiecare îndeosebi, de „Observări metodice“; textul, expus într'un limbaj ușor, și cu mai multe ilustrații; intercalarea în text a hărților pentru fiecare din cele cinci ținuturi mari ale Ungariei, — sunt toate calități alese, prin care manualul dlui Goldiș se recomandă foarte mult tuturor învățătorilor dela școlile noastre populare.

„Foaia Pedagogică“, ce apare la 1-a și 15-a a fiecărei luni în Sibiu, sub direcți-

unea dlui Dr. D. P. Barcianu, în Nr. 18 (din Sept.), anul III., are următorul cuprins: Cestiunea pedepselor în școala populară de Iosif Velcean, Inv. (Urmare). — Modele de lecțiuni: Capra cu trei iezi. Poveste de Ioan Creangă, lecțiune de Dr. P. Șpan. — Din literatura școlară. — Informațiuni. Felurimi.

„Economia Națională“, revistă economică, statistică și financiară apare lunar în București sub direcția dlui P. S. Aurelian. Anul XXIII. Nr. 8 (din August 1899) are următorul sumar: Ideea de justiție în relațiunile sociale, de A. D. Damianoff. Bibliografia cestiunei Orientului, de St. Orășanu. Făinurile noastre la expoziția de făinuri dela Rotterdam (Olanda), de V. S. Moga. Știri economice de V. S. Moga. Bibliografia. Anunțuri.

O pagină din istoria Bucovinei din 1848—50, dimpreună cu niște „Notițe despre familia Hurmuzachi“, ca răspuns la articolele din ziarul „Patria“ din Cernăuți anul III. Nrii 304 și 305, în chestiunea biografiilor bucovinene din Enciclopedia Română din Sibiu, de Dr. I. G. Sbiera Cernăuț, 1899.

Un comentariu la § 96 al „Statutului organic bisericesc gr.-or. rom.“ după 30 de ani, de I. cav. de Pușcariu. Brașov, 1899. Tipografia Ciurcu et. comp. O broșură în format mare cu un text de 39 pagini. Prețul 1 coroană. Se poate comanda și dela Librăria numitei tipografii.

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmite după plan, de Ioan Tudorescu, învățător în Lipova. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

Almanach, edat de „Reuniunea învățătorilor români de la școlile confesionale gr.-or. din diece. Caransebeșului, din incidentul adunării generale jubilară, ținută în zilele de 10/22 și 11/23 Septembrie 1895, cu care ocaziune s'a inaugurat monumentul lui Constantin Diaconoviciu-Loga. — Editura comitetului reuniunii. — Sub acest titlu harnica reuniune a învățătorilor noștri din diecesa Caransebeșului a scos de sub tipar în „Tipografia diecesană“ din Caransebeș un op voluminos, peste 230 pagini, în format mare și elegant, având un cuprins bogat și de interes general. Prețul cărții este numai 1 fl. v. a. și se poate comanda de la „Librăria diecesană“ din Caransebeș.

Pentru membrii Reuniunii, opul s'a pus la dispozițiunea P. On. domni protopresbiterilor din diecesa Caransebeșului spre vânzare ear' pentru celalalt On. public se află de vânzare (cu prețul de 1 fl. plus port postal de 15 cr. v. a.) la Librăria diecesană din Caransebeș și la notariul comitetului Ioan Marcu, Inv. în Nemet-Bogșan.

Gramatica Română pentru învățământul primar, partea I. de Ioan Petran, profesor siminarial (apărută în Arad, 1888, prețul 15 cr.) e aprobată de Ven. Consistoriul din Arad. Venitul curat al acestei cărți didactice este destinat pentru înființarea unui fond, din care să se premieze învățătorii noștri, cari se vor distinge pe terenul învățământului și, îndeosebi, în propunerea limbii materne. Se poate comanda și dela adm. „Tribunei Poporului.“

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina“. Carte foarte importantă pentru membrii din direcțiunea tuturor institutelor de băni și a ori-cărora societăți pe acțiune. Costă 1 fl. 50.

La administrațiunea „Tribunei Poporului“ au sosit și se află de vânzare:

„Povestea unei coroane de oțel“, cu prețul de 75 cr., „Răsboiul nostru pentru neatarnare“ cu 55 cr., de George Coșbuc.

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de Iudita Secula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul“, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adău și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

„Povestea unei coroane de oțel“, de iubitul nostru poet George Coșbuc, a apărut în București, în editura librăriei C. Sfetea, cu o mulțime de ilustrațiuni intercalate într'un text istoric-poporal, ce se extinde pe 260 pagini ale volumului în format octav mare, cu un tipariu finos și cât se poate de bine îngrijit. Prețul: 1 leu 50 bani.—Din titlul cărții încă se poate vedea, că ea cuprinde istorisirea despre „Restatornicirea domniei românești și răsboiul pentru neatarnare“, scrișă anume pentru țărâmin.e. Incepând dela introducere, până la pagina ei din urmă, cartea aceasta, îndeosebi, este scrișă cu atâta foc și dragoste de neam, cu atâta măiestrie și farmec și într'o limbă atât de dulce populară, încât, începând odată s'o citești, n'o mai poți lăsa din mâni până ai isprăvit-o. Și după-ace cetit-o odată, din nou o începi și mereu o citești și tot nu te mai saturi. — O adevărată podoabă literară și un mărgăritar neprețuit în literatura noastră populară. Ear serviciul, ce are să facă opul acesta țărânului cărturar nu numai în România, ci în toate țările locuite de Români,—nemăsurat va fi. Va rețniva, unde va trebui, va potența, unde este: adevăratul simț național, iubirea curată de neam și de patrie, îndemnul spre fapte mari și glorioase și neclintita dragoste pentru limba strămoșească.

Un păcat neiertat va comite ori care familie românească, din saloane până în bordeiu, — care ar întrelăsa a-și împodobi masa și biblioteca cu acest mai nou mărgăritar literar al iubitelui nostru poet Coșbuc.

„Trei Doctori“, comedie într'un act, localisată din limba germană de Virginia A. Vlaicu. — Prețul 20 cr.

Dr. VAIDA BENŌ

dentist de specialitate

în Arad

piața libertății Nr. 22 în edificiul teatrului etagiul I.

DUPĂ METODUL INSUȘIT LA RENUMITA UNIVERSITATE DIN BERLIN

378 5—15

cu ajutorul celor mai noue invențiuni,

material și instrumente d'ale tehnicii moderne,

plombez: cu aur, argint, platină, amalgam, ciment, porcelan și sticlă.

Prepar dinți artificiali

pentru dimicare deplin acomodați învățuți în aur sau vulcanit,

coroane de măsele, precum ori și ce legătură de dinți tândriți

Reparez cu masinării îndreptătoare dinți încrucișați ori strîmbați,

suplinesc fălci întregi de dinți.

Astup și îndreptez lacunele de pe cerul gurei etc. etc.

Seoaterea dinților cu gaz de voluptate sau cu amorfire locală.

Ordinez dela 9—12 oare a. m.

și dela 2—6 „ p. m.

Pentru seraci dela 8—9 ore gratuit.